

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre — — 240 L | Negyed évre — 60 L
Fél évre — — 120 „ | Egyes szám ára — 6 „
Nyilttér szavanként 6 L.

Alapította: ifj. Szántó Károly.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős: Dr. Bocz Soma
Kiadóhivatal: „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“

Megjelenik minden vasárnap.

Mindenemü pénzküldemények a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“ címére küldendők.
Hirdetések árszabály szerint. — Kéziratok nem adatnak vissza

Figyelmeztetés!

A szászvárosi senátor választásra jogosultak figyelmét felhívjuk, hogy a senátor választás július hó 10-dikén vasárnap reggel 8 órakor kezdődik.

Bővebb tájékoztatást a pártvezetőség a Magyar Kaszinóban ad.

510

kisebbségi szavazó követte pártjának s lelkiismeretének szavát s a dült szorzójelre leadta teméntelen állampolgári kötelezettsége mellett kevés joga közül az erkölcsileg súlyos hatású szavazatát. E szavazat — ha ideális szabadságba megfürösztve kerülhetne be az urnába — jelentené az elkövetkezendő kötelezettségeknek emberi jogos és törvényes mértékét. Sajnos, amennyire törvényes keretek között folyt le városunkban a szavazás, annyira nélkülözte különösen falu helyeken a szabadakarat megnyilvánulását.

Körülbelül 85% a leadott kisebbségi szavazatoknak jutott a kisebbségi blokk listájára, jelentve azt, hogy át meg átértékzték testvéreink szükségességét az együtthaladásnak, hogy tudatára jöttek, hogy az egyetlen helyes ut az egyenes ut, mely ha nem is a győzelemre, a közös sors jobbrafordulására vezet, de őszinte, becsületes, nem pártokkózt tévelygő, nem megalázkodott szolgálai. Ráléptünk arra az utra, mely nem a megalkuvás főhajításával vezet ál és megtürt utakon az igazsághoz és joghoz, hanem a felemelt fej büszke és tudatos öntudatával.

Az eltévelyedettekhez kevés a szavunk. A legtisztább buza közül is kerül ki ocsu, mely ha rostálódik is, de egyszer mégis csak szemétre kerül.

Lapunk zártáig beérkezett választási eredmények: Szászvároson leadatott összesen a községekkel együtt 2296 szavazat. Ebből a

nemzeti parasztpártra	1238
kisebbségi listára	510
liberális pártra	381
néppártra	42
szocialistákra	20
dolgozó munkáspártra	11
Érvénytelen szavazat	49

Kudzsiron: nemzeti parasztpártra 1437, liberális pártra 1417, kisebbségi listára 73.

Sötétség.

Preferanc partnerekre várva valamelyik este a kávéház teraszán véletlenül pár Gyógyfürdőre készülő bécsi nyaraló vitájára lettem figyelmes. Apró mécsesként pislogott a négy

főtéri ivlámpa s akörül folyt az idegenek vitája, hogy mitől származhatik az a fény. Gyertya vagy olaj ég e a lámpákba, mert a villanyra nem is mertek gyanakodni. Nem siettem felvilágosítani őket, hogy a villanygyárunk megkezdte nyári szabadságát.

Igen kedves polgártárs, a villanygyár, miután rendkívül éles üzleti érzéssel kihasználta fősükségleti cikkének a fának 20—40%-os áresését s ezt az örvendetes tényt azonnal egyensúlyozta az áram emelésével, minden bejelentés nélkül egyik este elkezdett pislogni s így is fog pislogni 6—8 hétig még. A nehézt pénzért vásárolt százaz és hasonló kaliberű körték bágyadt és fáradt fénye mellett dolgozni, írni, olvasni képtelen polgár majd halk káromkodással összecsapja el nem végzett dolgát s miután a reggeli zsemleknek összezsugorodása miatt a nap már bosszúsággal kezdődött, egész természetesnek találják, hogy az este is azzal végződik. Egyébb hiányába sétára indul tehát s tele tüdővel készül szivni a pompás jó levegőből, mikor hangos ostorpattogatás közbe elrohog mellette a város köztisztaságügyi osztályának szerkocsija, mely a legújabb model szerint csak az illatott bocsátja ki, tartalmát azonban féltő gonddal csak csepegteti.

A jámbor sétáló miután tudja, hogy a járdáink nem éppen a kor nivóján álló szakadékokkal vannak kicifrázva, megindul a piacon keresztül ki a sétátra. Igen ám, de sötétség van. A hold nem világít s a déli és az északi szélesség alatt kö és sotter barikádok emelkednek, miknek kikerülése végett kénytelen az otthon hagyott iránytűért visszafordulni. Végre legyőzve minden akadályt, eltalálva a nagy sötétségben a sétátra vezető irányt, megindul. Vesztére. A főtér nyugati bejárata körül vad toportyán férges és rendőri felügyelet alatt álló farkas kuvaszok rettentő csatát vívnak.

A féltékenység, düh, szerelem vivja elkeseredett harcát s a környék kutyáinak szimpátia tüvöltését nem tudja a kutyák gazdáinak kérő és parancs szava tulharsogni.

Távolról ide szakad néha egy-egy hangfoszlány, a cigány a Transzi teraszán a „fekete testü nőt“ játsza, amelynek melódiájára a kutyák vad iramban a piac keleti szélén feltűnő idegen szagu társuk ellen intéznek merész lendületű rohamot. Végre szabad a sétáteri ut. Az utat odáig egy éppen elrohanó lámpa nélküli autó porfelhőbe borítja ugyan, de ettől kezdve már csak egymásba fonódó párokba botlik a sötétség miatt az ember s miután hiába próbálkozott meg, hogy valamelyik padon fáradt tagját kipihentesse, mi-

vel párszor egy már más ölébe ülő ölébe ereszkedett le, megteszi hasonló viszontagságok között az utat haza felé, álomra hajtja fáradt fejét s pihenteti idegeit. Nyugalmát, a reggeli zsemle látásáig még a rendezett viszonyokról való szép álma sem zavarja meg.

Ilyenformán telik el egy juliusi est Szászvároson.

„Szászvárosi cíónisták és a magyarság“

(Felelet a Vas Gyula úr válaszára.)

Ha valaki azt mondta volna, hogy a szászvárosi zsidóságról írott cikkemre olyan feleletet fogok kapni, mint a minő a Vas Gyula úr válasza: a leghatározottabb tagadással legyintettem volna a konok prófétára. Most azonban szomorú és fájdalmas csalódással be kell vallanom, hogy romántikusan eszményítettem a zsidó pszichét és hogy nevéstégesen állottam be utolsó mohikánnak zengen a zsidó erények shir-hasshirimjét, mert imhol a mélyre vágó és kiábrándító valóság, mit érdes határozottsággal vágott az arcomba Vas Gyula úr. Idézem súlyos és vádló szavait: „rávezettek arra, hogy semmi közünk a magyarsághoz, hogy népileg zsidók vagyunk, hogy tehát évtizedeken át akaratlanul — tudat alatt — igen gerinctelen szerepet játszottunk. A reánk nevelt multat levetni magunkról, bizonyos lelki egyensúlyozottság jóleső érzése fog el bennünket, hogy öntudatra ébredésünk folytán visszaterelődöttünk oda, ahova ténylegesen tartozunk: a zsidósághoz. Mi igenis megszűntünk magyarok lenni a természeti törvények alapján s nyíltan zsidó nemzetiségűnek valljuk magunkat... hogy a zsidónak zsidó népi életét kell élnie, minden más egyéb csak önámítás stb.“

Minthogy ugy általánosságban, mint részleteiben az egész válasz hihetetlenül elfogult és merész röptü tenorjában meglehetősen ügyesen hamisítja meg a tárgyi valóságot, azért — felócsudva a döbbenetből — kénytelen vagyok válaszolni a pathetikus izenetre. Minthogy a történeti tényekkel nem lehet handabandázni s a históriába sem engedhettem meg, hogy bárki is módszertelen massorétikus hitbéli hagyományokat keverjen bele, mert a historia: histori és nem talmudi ka-zuistika, azért igyekezni fogok kritikai módszerrel szögezni le a tényeket és bizonyítani a valóságot. Tehát két fő szempont alatt teszem meg bíráló megjegyzéseimet: 1) elvi és 2) tárgyi szempontok szerint.

1. Mindenek előtt ki kell jelentenem, hogy Vas Gyula úrnak nem áll jogában a hitközség nevében politikai kijelentéseket tennie,

Alapított
1812-ben.

SZÖLLŐSY

üveg-, porcellán-kereskedése és üvegezési vállalata
Orăștie-Szászváros

Ajánlja dús a n felszerelt raktárát üveg-, porcellán-, képkeret-, tükör-, villanylámpa- és díszműárunkban!

mert a hitközségek, épen úgy, mint a ker. egyházak, presbiteriumok stb. politikával nem foglalkozhatnak, lévén a vallásos közület — sui generis — vallásos gyülekezet s nem a párt és napi politika ideig való áziluma. Az örökkévaló értékeket képviselő egyház és hitközség a törvény és alkotmány szerint: nem politizálhat, tehát más alkalommal tanácslom, hogy az egyház lelki vezérének is kérdezze meg, mielőtt a hitközség nevében és megbízásából deklarációkat tenne, mert más a polgár és más a hitközség fogalmi köre és közjogi viszonylatban való megjelenése. Teljes tisztelettel emelem ki az előrebocsátott megjegyzés kapcsán azt is, hogy a szászvárosi zsidó hitközség tudós és szimpáthikus rabbijának a Vas Gyula úr cikkéhez nincs semmi köze és hogy a hitközség fogalmával való visszaélés az ő távollétében látott napvilágot.

Rátérve most a tulajdonképpeni tárgyamra, leszögzem azt a véremmé vált igazságot, hogy mindenkinek jogában áll saját akarata és belátása szerint meghatározni nemzetiségi hovatartozandóságát. A zsidó is vallhatja magát zsidó nemzetiségűnek, ha épen akarja, de ugyanakkor ki kell jelentenem, hogy analogia nélkül az egész világon. A nemzetiség kérdése nem csak a puszta akarat műve, pláne, ha egész tömegeket veszünk tekintetbe. A nemzetiség kérdése épen a zsidóságnál nem olyan egyszerű dolog, mint az első látásra tetszik s mint ahogy Vas Gyula úr támasztja alá ilyen formán: „a kérdés, melyet Gergely Ferenc lelkész úr fejteget, a vér és népiség kérdésének a tárgya“. A zsidóság ugyanis nem nemzetiség. Nemzetiség csak akkor volna, ha egy etnográfiai egységet alkotva egy-két állam keretében helyezkedne el, mint pl. — maradjunk a sémitáknál — az arabok. A zsidóság nem egységes vér alkatu, homogén, semita népesség. Gondoljunk a magyar szombatosokra, kik szintiszta székeltek és mégis abban a megkülönböztetett szerencsében részesülhettek, hogy az akkori „gazdanemzet“ a székely zsidóknak az Országos Rabbiképző Szemináriumból küldött lelkipásztorokat. Igaz, hogy erre is csak, a fakép-nél hagyott erdélyi magyarság életében van példa az egész világ történetében!

Az orosz, vagy galíciai zsidó típus: egyáltalában nem is sémita típus. Nem részletezhetem — helyszüke miatt — hogy miért, csak utalok arra, hogy ezekkel ellentétben a sémita típus esztétikailag is gyönyörű. Tehát már ez a tény is teljesen lekopatja a vérségi elméletet. A zsidóság csak egy faj, amelyik nemzeti mivoltának széttörésével sporádikusan elszórodott a nemzeti alapon szervezkedett világ civilizáció testében. Mindenik befogadó államban meghonosodott és kitéphetlen mélységűre eresztette le gyökérszárait; átvéve a nemzeti állam kulturáját, maga vagy teljesen áthasonlít a „gazda állam“ kulturájához, mint assimiláns, vagy hozzá applikálódott, mint recipiált felekezet.

A „vérségi vonások“ kérdése, ma már nem tudományos szempont, tehát nem igazság, mert keveretlen véralkat nincs az egész civilizált világban. De van valami egység a zsidóságban, mely — mint belső, rejtett erők kohéziója — összetartja a zsidóságot. Mert az tagadhatatlan, hogy a zsidóság az egész nemzeti kulturát átérző faji hálózat, mely felveszi ugyan a befogadó állam nemzeti kulturáját, de azért egészében megtartja különállóságát és egységes figurációt ad neki, mint a márványban az erzet. Ez a kohézív erő, nem a vér, nem egy külön zsidó nemzetiségi eszme, hanem egyedül csak a vallás és pedig az exclusiv és pártikuláris Jáhvé

vallás. Csak a vallás eredménye az a tény, hogy a zsidóságnál az összetartozandóság érzete nagyobb, mint a meghonosodással felvett nemzeti vonások különbségének a tadata. Ha ez nem így volna, akkor azt a pár millió zsidót régen felszívta volna az európai civilizáció, mint ahogy az alánokat, fekete hunnokokat, keltákat, dákokat, stb. felszívta.

Tehát e rövid fejtegetés is azt bizonyítja, hogy nemzeti alapon, vérségi kapcsolatokon, anakronizmus a szervezkedés. — És ha csodaként lehetséges volna is egy anya állam megléte nélkül a diasporákban összetömörülni, még akkor is lehetetlen elképzelni olyan kulturát, mely elhébrazálhatná a jövő Spinozáját, Heinéját, Zangevill-jét, Kiss Józsefjét. A kultura nem suba mit levethetünk este és mással cseréljük ki reggel, mert a kultura öitözetét nem francia divatszabók tervezik ollókkal Triánonban, hanem belső immanens erők határozzák meg azt évezredekre. A Zsidó Nemzeti Szövetség gondolata minden izében contra selectio, tehát nem „természeti törvény“, hanem dekadencia és mint ilyen etikailag tartalmatlan és destructiv kilengés. Ha a zsidóság egy vallási renaissancsot akar megkezdeni ez elképzelhető, de ujjal népi öntudatra ébredezni az „Uj Kelet“-ben magyar nyelven: ez mondva csinált idealógia, ami nemcsak fonák dolog, nemcsak hálátlanság, hanem egyenesen immoralitás, mert csak közönséges kanócnak minősíti a vérző magyar szívek örökké égő piros lángjait. Ezt nevezi Jézus a Szt. Lélek elleni bűnnek, amire nincs sehol és soha bocsánat!

A tárgyi szempontok alatt szólni fogok Vas Gyula urnak és Ben Jochanán Giszkalainak a palesztinai kérdés Achilles-sarkáról: az arabokról és a jeruzsálemi Omár mecsetről, de addig szögezzük le azt a konkluziót, hogy nemzeti alapon szervezkedni anyaország nélkül történelmi non sens és hogy a vallást összekeverni a nemzetiséggel lehetetlenség. A zsidó fajiság olyan impoderabilitásá vá vált valami, amit örökre beágyazott a „gazda államba“ való elhelyezkedés és az a tény, hogy a zsidóság specíficus érzete mégis a nemzeti államok kökemény kulturájának testében kövült márvány cik-cakká, amit már onnan kitördelni nem lehet, vérségi alkímiával kivonatolni meg képtelenség.

Ebben a történelmi szemléletben, világnézetben viszont az is el van mondva, hogy egy nemzeti kultura sem tokozhatja be magát a zsidósággal szemben. Tehát a numerus clauzus és az orgoványi bestialitások, a Cuza-féle kiebrudálások: sem Isten, sem ember előtt nem menthetők. A keresztyénség etikájával azok még csak egy füst alatt sem említhetők. És ha Vas ur ezekre az excusokra hivatkozik, még nem tappintott rá a történelmi folyamat úterére, még nem érzi, hogy egy borzasztó történelmi dráma épen azért pergett le az Antikrisztus segédletével, mert a vallástalan zsidók és vallástalan átkeresztyének összefogtak, hogy az Isten helyet az ázsiai sémiták penis-bálványát tegyék fundamentumává a jognak, a kulturának és nemzet konzerváló erőknél. Sajnos a zsidóság inkább inklinált erre az ördögi munkára. Ezért sokkal többet kellett szenvednie mint amennyit el kellett volna tulajdonképpen hordoznia. De már betelt rajta is a mérték. És a vigasztaló csak az, hogy azok, akik ártatlanul és csendes nagysággal szenvednek — mint Ebed Jahvék — az emberek bűneiért, még közöttünk maradnak és magrakva a mások bűneiért kapott sebekkel — nem tagadják meg erdélyi magyar testvéreiket márhónapra, hanem ostorral és hangos szóval

járnak elől, hogy rácsafoljanak a Klein Miksákra, Giszkalaikra és több ilyen bacillus hordozójára a történetietlenségnek és az etikátlan kontra selectiónak.

Egyébiránt a következő számban megfogom tenni tárgyi észrevételeimet is.

Gergely Ferenc.

A szászvárosi ref. dalárda kerti-ünnepélye.

Vasárnap július 3-án folyt le a szászvárosi ref. dalárda kerti-ünnepélye, a mely úgy erkölcsileg mint anyagilag jól zárult. Hiszen a rendezőség mindent elkövetett, hogy a már annyira megszokott és közismert szórakoztató mulatságokba változatosságot hozzon. Ez alkalommal tényleg sikerült néhány nem ismert új számmal tarkítani a látnivalókat, pl. a legyőzhetetlen henger váltott ki nagy derűtséget a közönségből.

A különféle szórakozásokon kívül mindenki megkísérelhette a szerencsésját a halászatnál a szerencsefej és lemezdobásban. Továbbá kölönösebb élvezetet nyújtott a hinta. A sátrakban kitűnő bort, sört, cigánypecsenyét es virslit szolgált fel egy bájos hölgykoszoru. Később megkezdődött a tánc, mely reggel 4 óráig tartott. Egy jól sikerült mulatság emlékével távozott mindenki, melynek rendezésében az egész dalárda lelkesedéssel vett részt.

Olvasóinkhoz!

Uj évnegyedbe léptünk s az elmúlt napunk számára deficittel végződő mérlege szomoruan mutatja, hogy dacára a lap fenntartására elégséges megrendelőnek, különösen a *vidéki* olvasóink közül igen nagy azoknak száma, kik megelégszenek lapunk olvasásával, de megfelelnek kötelezettségükről a lappal szemben.

Mi úgy érezzük, hogy bármily szűk keretek között is, de igyekeztünk megfelelni annak a felelősségteljes kötelességünknek, mellyel egy vidéki lapnak szerkesztése és kiadása jár. Önzetlen munkánk jutalmául nem kívánunk mást, csak olvasóinknak azt a pár fillérét, mely lehetővé van hivatva tenni egy magyarságunkhoz és kisebbségi voltunkhoz közelálló organum megélhetését.

Felkérjük tehát olvasóinkat, szíveskedjenek mult negyedévi hátralékaikat és a jelen negyedre szóló 60 lei előfizetési díjat kiadóhivatalunknak minél előbb beküldeni.

Tisztelettel:

Szászváros és Vidéke
szerkesztősége és kiadóhivatala.

A szászvárosi református iskola évváró ünnepe.

A mult hónap 29-én a szászvárosi ref. iskola újra lezárta küzdelmes működésének egy évét. A kollégiumi épület kongó termének egyikét zsufolásig töltötte meg a szülők és más érdeklődők tömege legalább ennyivel adva jelét annak az elismerésnek, amely a tanító testület és az iskola vezetősége önzetlen, sőt önfeláldozó fáradozását méltón megilleti. Hogy mi volt ez az esztendő az iskola életében, azt Kis József igazgató évváró beszédéből megismerhete és megérthete minden magyar ember. Élni, élni akart ez az

iskola, nem magáért hanem mert élő bizonyosság volt vezetősége előtt, hogy ez már majdnem utolsó bástyája annak a már rommá lőtt erődítménynek mely menedéke volt eddig is a magyarság ide előretolt őrcsapatának. Felsírt az igazgató beszédében az a burkolt figyelmeztetés: emberül küzdöttünk a bástya fokon, de ha előttetek közömbös a mi megerősítésünk, elvérzünk mi a bástya fokon előbb, azután elvérzettek ti is mind magyarok.

Az igazgatói évről beszéd után a növendékek gazdag műsor keretében gyönyörűsége élvezetet nyújtottak a jelenvoltaknak. Talpra esett prólog után a növendékek egy erkölcsi tanulságot mutattak ügyesen előadott kis szindarab keretében, melynek címe: Az élet iskolája. Ez, valamint a műsor vége felé előadott: A suszterinas című tréfás szindarab meglepő készséget és fejlett értelmiségét tanúsítja az előadó növendékeknek, de nagyban dicséri a betanító és rendező igazgató Kis József buzgóságát és rátermettségét. A növendékek előadó képessége szépen nyilvánult meg az előadott két monolog által is, az igazgató pedig valóságos tapsvihart idézett elő azzal a két karékkal, melyeket a növendékeknek ő tanított be s melyet a kar meglepő pontossággal, szívet megkapó finomsággal adott elő.

Volt még a műsor rendén kedves magyar tánc és több szavaltat de semmi sem volt ami ne lett volna gyönyörűség és fájdalom szülője egyszermind. Gyönyörűség, mert mind szép és magyar volt amit bemutattak, fájdalom, mert a sötét jövőben nem látjuk biztosítottak az eszközöket, melyek a jövő évi évről ünnepnek és ilyen színvonalát eredményezhetnék.

Néhány évvel ezelőtt magyarságunk egy országos gyűlésén egy egyszerű öreg földmives azt mondotta: hanem azért mi mégis magyarok akarunk lenni és azok leszünk! Vajon mindnyájunk nevében szólott-e és akarunk-e magyarok lenni?!

NAPI HIREK.

A búza

hónapja — a július. Az arany kalászu acélos búzáé, melyet verejték ágyazott, májusi eső nevelt derékig s hév nyári nap aranyozta be minden szemét. Az aratás hónapja július, az aratás — ezé a száz-ezer éves ceremóniájé, mely az életet jelenti. Az ember élni akar és a kenyér az élet.

A senki Pálok és a senki Péterek kik aratják a búzát — csak ministránsai az aratás nagy ceremóniájának — övéké az aratás gyönyörűsége szertartása a piros pipacs oltárcsengettyűje, a pacsirta dala, a felkelő nap első sugára. A búza az országé s akiké az ország és a hatalom, ne feledkezzenek meg a búza hónapjában a senki Péterekről és senki Pálokról. Érezzék meg a búza édes ízében a verejték sóját — s lássák meg a friss fehér liszt árnyékát — a feketét. Akié a búza, ne felejtse el azt, hogy az Úr előtt a "fehér kenyér nem becsesebb a feketénél. A fekete kenyérben, a Péterek és Pálok kevés fekete kenyérben is nagy igazság és élet lakik — nagy igazság és élet követelődzik. Akié a búza, akié az ország és a hatalom, gondoljon az omló fehér kenyere mellett a senki Péterek és a senki Pálok igazával és életével.

Ezer éves földünknek mi csak senki Péterjei és senki Páljai lettünk — amiénk csak a fekete kenyér, de ha fekete is — életet jelent. S nekünk kell az élet!

— **Augusztus 30-ig lehet benyújtani lebélyegzés végett az üzleti könyveket.** Az új bélyegtvörvény értelmében minden kereskedő köteles könyveit az adóhivataloknál lebélyegezni. Az első végrehajtási utasítás szerint erre július elseje volt a határidő, a pénzügyminiszter azonban most ezt a határidőt meghosszabította augusztus 30-ig. A bélyegzés azonban visszamenőleg május 1-től fog megtörténni.

— **A román. kath. Népszövetség VII. kulturstélyének,** mely július 17-én d. u. fél 9 órakor kezdődik az elemi iskola dísztermében, műsora a következő: 1. „Oh szent Ferenc.“ Szepessy Lászlótól, éneklő a theologusok énekkara. 2. „Hétszázados jel.“ Földes Zoltántól. Szavalja: fr. Varga Ireneusz. 3. Hegedű-szóló, „Aurora.“ Játssza: fr. Varga Ireneusz. 4. Ünnepi beszédet tart: P. Vitéz Berárd, a kör védnöke. 5. Melodráma: „Júdás.“ Várady Antaltól. Előadja: fr. Szóts Dénes harmoniumon kíséri: fr. Bojáky Zsigmond. 6. Chopin: „Nocturno“ II. op. 9. No. 2. Hegedűn játssza: fr. Varga Ireneusz, harmoniumon kíséri: fr. Olasz Pacific. 7. „Az utolsó áldás.“ Hopée-től. Szavalja: fr. Szócs Dénes. 8. „A szent mise titkai.“ Mistérium-dráma Calderon de la Barca-tól. — A román. kath. templomban július 17-én a theologus papnövendékek segédletével assistenciás szentmise lesz, míg a kóruson Gregorian és klasszikus énekek emelik az istentisztelet fényét. Szent beszédet P. Vitéz Berárd lelkiigazgató tart.

— **Megérkezett a pénzügyigazgatóságokhoz a nyugdíjfelemelésre vonatkozó minisztertanácsi határozat.** A jelentés május 1-ig visszamenőleg szól, de csak szeptemberben folyósítják. A pénzügyigazgatóságokhoz megérkezett a minisztertanácsnak június 21-éről kelt 23784—1927. számú rendelete a nyugdíjak felemeléséről. A rendelet azonban egyelőre csak ígéretet hozott, pénzt nem, mert a felemelt nyugdíjat és május elsejéig visszamenőleg a különbözetet csak szeptember elsején fizetik ki. A rendelet több csoportba osztja a nyugdíjasokat és eszerint nyújt nekik emelést. A hadiözvegyek 18 százalékos emelést kapnak. Azok a polgári nyugdíjasok, akiket még 1922. április elseje előtt nyugdíjaztak, 40 százalékos emelést kapnak, azok a polgári nyugdíjasok viszont, akik 1922. április 1 és 1925. október elseje közt mentek nyugdíjba, 60 százalékos pótlékot kapnak eddig élvezett nyugdíjaikon felül. Végül azok, akik már az új nyugdíjtörvény alapján (1925. október elseje óta nyugdíjaztattak, 20 százalékos pótlékot kapnak. A katonai tiszti nyugdíjasok, aszerint, hogy 1922. április elseje előtt vagy után mentek-e nyugdíjba, harminc, illetőleg negyven százalékos emelést kapnak.

„ERZSÉBET“-MOZI

A KONVIKTUSBAN.

Alapítva 1911-ben. — Ig. váll. Neuvirth György.

Ma vasárnap, f. év július hó 10-én délután 4³⁰ és este 8³⁰ órakor:

„VADVÉR“

vagy a „Borbaloj pokol“, izgalmas orosz dráma, főszerepben a nagy orosz művészekkel: **Mosjoukin, L. Salmanova.** Továbbá

BÁBEL

a bűnös város, nagy modern tarsadalmi dráma.

— **Értesítés.** 14807—1927. sz. alatt a következő rendelet közlésére kértek fel: A hadirokkantak, árvák és özvegyek tudomására hozzuk, hogy a helybeli Cercul de Recrutare mellett egy megyei I. O. V. hivatal létesült. A jövőben I. O. V.-hez tartozó minden kérvény vagy panasz a Cercul de Recrutare-hoz címzendő. Comandantul Cercul de Recrutare Orăștie. Colonel Aritonoviciu.

— **Álom és szomorú való.** Voju Demeter szászvárosi ipariskolai pedagógus Gyulafehérvárról 30 napi katonai szolgálatának betöltése után, vigan és boldogan igyekezett hazafelé az éjjeli személyvonattal Szászvárosra. Utközben elaludt a fülkében s utazó társai Romoszon felköltötték azt hivatkozva, hogy Szászvárosban áll a vonat. Az álmából felriadt fiatal ember gyorsan sietett leszállani, de a már induló vonatból leugorva vette észre, hogy megtévesztették. Visszaakart szökni az induló vonatra, de szerencsétlenségére — egyensúlyt veszítve — a vonat kerekei alá sodródott s a bal lábát levágta a vonat. A súlyosan sebesültet Piskire szállították a vasuti kórházba, hol műtétet végeztek rajta. A törekvő és szimpátikus fiatal embernek tanítványai most készítik a mankókat — résztvevő szeretetük jeléül.

— **Közgazdasági hírek.** Buza. Semmi vételkedv, nagymalmok vásárlásokat beszüntették. Export nincs. Kismalmok és pékek a fölkerülő mennyiségeket csak nyomott áron vásárolják.

Még egyszer Bicsérdyről!

Elégtételnek szántam Bicsérdy Bélának levele közlését, — néhai König Károly polgártársunk nekrológiájában történt kifogadásomért, amelyben az élethalált megelőzőleg három hónappal König hozzátartozói kérik a „Mestert“, hogy hasson a már munkaképtelenségig legyengült „Szeretett barátjára“, hogy táplálkozzék jobban, mire Bicsérdynek érdemleges válasza a következő: „Gyarapodásokra gondolni sem kell, mindent a természet intéz. Ha Ön túlevéssel próbálná természetes testsúlyát fokozni, nagy hibát követne el“.

En voyeur Bicsérdy Béla, Ada-Kaleh, U. posta Orsova (România).

1927, június hó 21.

Igen tisztelt szerkesztő Úr!

Becses lapjának június 12-iki számában egy érdeklődő kérdésére irt levélbeli útbaigazítást ezen korlátolt ember halála alkalmából olyszertű magyarázatok keretében közölte, melyek azt mutatják, hogy sem az u. n. „Bicsérdysmusról“ sem könyvem tanításainak lényegéről fogalma sincs. Az elhalt tájékozatlan családtagjainak vagy orvosának bemondásai alapján minden gondolkodás nélkül rágalmoz. Egy dologról csak annak minden világitásból szükséges megismerése alapján mondhatunk helyes ítéletet.

Művem alapos áttanulása után a lapjában közölt levelém értelme is kibontakozik.

A részemről hirdett tudományos irányértéket megütő gyakorlati kivitele révén az utóbbi három év alatt több mint „ötezer“ orvosilag lemondott ember nyerte vissza egészségét. Ezt a tényt a beérkezett hálaadó levelek bizonyítják. Fáradjon hozzám és olvassa el, ahogy más érdeklődők már meg is tették. Arról nem tehetek, hogy egy előbukkanó konok és korlátolt ember a tanításoknak hasznát venni nem tudja.

A kötél is hasznos forgalmi cikk, de ha egy exaltált ember feltalálja magát vele akasztani, nem lehet felelősségre vonni a kötélgyárosokat? Módszerem segítségével magam

is 25 éves gyógyíthatatlannak tartott betegségetől szabadultam meg és ma a megváltó életmódot velem együtt folytató családommal a világ legegészségesebb és legkitartóbb emberei vagyunk. 56 éves korom ellenére (28-nak sem nézek ki) 18 órás úszóturákra vállalkozom, 8 órán át vagyok képes futni. Napi 3—4 órai alvással megelégedve átlagban naponta 15 órai szellemi munkával foglalkozom. Ebben könyveim írásán kívül napi 50—70 levelem foglalkozása is benne van. A lapjában közölt utbaigazoló írásom értelme csak könyvem alapos tanulása révén válik világossá. A tanítványnak a gyakorlati kivített érzékszervei irányítása alapján kell eszközölnie. A tájékoztató irány szerint táplálkozását valamint mozgásait úgy kell intéznie, hogy közérzete a javulás progresszív irányától el ne térhessen. Egyszóval napról-napra jobban kell magát éreznie. Erejének munkaképességének, kitartásának egy addig sohasem észlelhetett csúcspontig kell fokozódnia melyen állandósítása válik lehetségessé!

A magyarázó és tájékoztatót lehetővé tehető tanításokat művem tartalmazza. (A Halál legyőzése.) Arról nem tehetek, ha oly gyámtalan ember kezébe kerülnek, ki hasznukat venni nem bírja.

Kik megértése alapján járnak el, eredményeiket szükségszerűleg küzdik ki.

Az orvosok kezei alatt szenvedők egyrészt klinikákból, kórházakból, magánházakból, naponta szállítják a temetőbe. Miért nem rohannak ilyen esetekben az orvosokra?

A halál torkából könyvem útján megszabadultak százezer gyógyulásuk történetét a különböző lapokkal akarták közölni. Papirkosárba kerültek. Ha egy analfabétának saját hibájából bekövetkezett fiaskója jut tudomásukra, minden gondolkodás nélkül rágalmozó szavakat is fűznek hozzá.

Többen az orvosok közül a különböző országok egészségügyi ministeriumainak (itt is) jelentettek be. Ilyenkor megvédélmezett könyvem és a beigazolt eredmények is. Miért nem olvassák el?

A karánsebesi vonatról fuzsitus türelmetlenségében leugrott és belső vérzésben egy nap alatt elpusztult Evien halálát is rám szeretnék kenni, pláne pesti és azok után, jugoszláv és csehszlovák lapok reáfogják, hogy Adakalehn kezem alatt tüdőbajban halt el. Ön millióimról is beszél. A könyvkiadásra eddig ráfizettem, egy év óta mivel művem csak megexaminált embereknek adom el, azóta kettőt sem sikerült elárusitanom. Festőművészetemből tartom fenn magam. Egy milliónyi passzívamat készségesen önnek adnám ha elvállalná!

Szeretettel:

Bicsérdy Béla.

Ime kitétem a kirakatba a választát kedves olvasóim! És most Önöket kérdelem: Bicsérdynek nem-e ezt a levelet kellett volna írnia három hónappal a halála előtt Könighez, a melynek minden fejezete hemzseg a konok, korlátolt, gyámtalan analfabéta stb. jelzőktől? Bicsérdynek éppen olyan fogyatékos összes tanítása is mint levelében a kötélről tett példázogatása, mert figyelmen kívül hagyja hogy a kötél felhasználására van még egy harmadik eset is, amikor a szellemi vagy testi erősebb a kötél egyik végét az áldozata nyakába hurkolja, a másik végét pedig meghuzza.

Hogy a kötélhez fűzött szellemeskedéséhez hasonló példával éljek, a strichnin gyógyszer is, és éppen ezért van szüksége az emberiségnek egyetemi képzett, ugynevezett orvosokra, hogy a helyes adagolást elvégezzék, mert strichinnel patkányt irtani, mindnyájan recept nélkül is tudunk.

Az ág. ev. Népiskola Igazgatóságától.

A nem német anyanyelvű tanulók felvétele.

A nem német anyanyelvű tanulók felvétele a helybeli ág. ev. népiskolába a LER 1923/1927 sz. rendelet alapján, a közoktatásügyi ministerium engedélyével történik. Miután e kérvények legkésőbb f. hó 15-ig az ág. ev. Consistóriumhoz benyújtandók, felkérjük az érdeklődőket, hogy iskolánk Igazgatóságához e hó 10-ig azokat előterjessze. A szükséges nyomtatványok a hivatalos órák alatt az igazgatói irodába átvehetők. A zsidó vallású tanulók minden körülmények között nem német anyanyelvűeknek tekintetnek.

A szászvárosi ág. ev. népiskola igazgatósága.

SPORT.

Gyulafehérvári 6. Pionir—92. gy. e. 4:2 (1:1)

Vasárnap f. hó 3-án az új katonai sporttelepen egy változatos erős játék keretében mérköztek össze a helybeli 92. gy. e. és a gyulafehérvári 6. pionirok csapatai.

Az első féldő lanya kezdése után sorozatos pionir támadások hozzák lendületbe a mi katonáinkat is, ami aztán mindkét részről golt eredményez.

A tempó gyorsulását csapatunk fokozza, azonban újabb golt csak a második féldő elején ér el, mellyel aztán pár percig magához is ragadja a vezetést, a nagy számban megjelent sportközönség öröme. E gollal a mérkőzést csapatunk meg is nyerte volna, de aztáni könnyelmű kapkodó játékával nemcsak, hogy az elért eredményt nem tudta magának megtartani, hanem kapuját sem tudta megvédeni a vendégek újabb és újabb goltól, melyekkel végeredményben 4:2 arányban beállították a helyiek vereségét.

Az egész mérkőzés tartama alatt meglátzott a gyulafehérváriak abicíozus játéka az egység, az összjáték, melyet az egész mezőnyből kimagaslott Hajdu centerhalf a maga intelligens bár energikus, de teljesen fair játékával irányított.

Nem találtuk meg ez egységes játékot a helybelieknél, kik nagy csalódást keltettek csapkodó, szokszor önző játékkal. Több összjátékot és a halfoktól öntudatosabb munkát várunk.

Biró: Szöllősy.

— Ha öszül a haja, használja az Erős-féle Carborin-hajregulátort, mely rövid használat után a haj eredeti színét visszaadja. Nem festék! Kapható: Erős A. gyógyszer-tárában, Dév á n.

39 5—

Kitűnő minőségű buzalisztt, korpa, tengeri és tengerilisztt kapható a legolcsóbb napi áron F. ÁBRAHÁM & Co. cégnél Helyben.

42 3—3

AEROXON

a legjobb légyfogó,

nagyban és kicsinyben kapható a „Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.” könyv- és papirkereskedésében.

„HANSÁ”

rádióvállalat

részletfizetésre

Dijmentes szereléssel forgalomba hoz 1—8 lámpa erősségű rádió készülékeket. Hatósági engedély garantálva! Vétel előtt a készülék kiválóságáról meggyőződhetik

M. G. ZOBEL

cégnél, Orăștie-Szászváros.

41 3—3

Valódi „Katschek“-féle

„Eternit“-pala

a jelenkor legjobb tetőfedő anyaga.

29 8—12

Kapható:

Grossmann Testvérek
cégnél, PETROȘENI.

A legjobb, a legzamatósabb sör a

„Tordai Sörgyár Rt.” söre.

Nagyban és kicsinyben kapható a

Schuleri Frigyes szeszgyár Rt.-nál ORĂȘTIE.

A Schuleri Frigyes szeszgyár Rt. ajánlja

elsőrangú likőr-különlegességeit, továbbá mindenféle pálinka-, rum- és borpárlatait, ugyszintén a kiváló zamatu küküllőmenti fajborait hordókban és palackokban.

A Tordai Sörgyár Részvénytársaság söreinek

a hires „LUX” sörnek

is főnagyraktára.

15—18